

colecția **monografii**

SIMONA FRANGULOIU

**INFRAȚIUNI CONTRA
INTEGRITĂȚII CORPORALE ȘI SĂNĂTĂȚII**

SIMONA FRANGULOIU

**INFRAȚIUNI CONTRA
INTEGRITĂȚII CORPORALE
ȘI SĂNĂTĂȚII**

Universul Juridic
București
-2025-

Considerații introductive

1.1. Evoluția reglementărilor privind infracțiunile de lovire și vătămare a integrității corporale sau sănătății

Omul, ca ființă superioară, creează valorile și le transmite generațiilor viitoare, iar viața sa reprezintă o valoare primară și absolută, indispensabilă manifestării în sine și condiție a continuității biologice a grupului social, despre care Titus Lucretiu afirma în urmă cu două milenii că „nu este proprietatea nimănui, ci atributul tuturor”, atrăgând atenția asupra importanței pe care o are viața persoanei și de care este indisolubil legată integritatea corporală și sănătatea persoanei.

Astfel, integritatea corporală și sănătatea (ce determină exponențial calitatea vieții) este o condiție supremă a existenței societății înseși, fără respectarea acesteia nefiind posibilă nici colectivitatea, nici conviețuirea socială. În aceste condiții, valoarea acesteia devine dintr-o valoare biologică, o valoare socială și juridică, adică un drept absolut pe care îl are individul, drept ocrotit de legea penală și pe care toți ceilalți membri ai grupului social trebuie să-l respecte.

Deși nimeni nu contestă acest adevăr, în societate s-au produs și continuă să se producă acte îndreptate împotriva persoanei, acte care sunt strâns legate de lezarea dreptului la integritate corporală și sănătate, deoarece aceste acte pot să aibă ca rezultat moartea persoanei ori o vătămare a integrității corporale sau a sănătății acesteia.

Ocrotirea persoanelor împotriva actelor de violență ce le pun în pericol viața ori integritatea corporală s-a impus odată cu constituirea primelor forme de organizare socială însă, măsurile împotriva celor care comiteau astfel de acte nu erau axate pe ideea de vinovăție, ci pe necesitatea de apărare și conservare a echilibrului necesar supraviețuirii grupului¹. Aceste măsuri constau în alungarea făptuitorului din comunitate și numai atunci când nu era în joc securitatea tribului se lăsa părților interesate posibilitatea răzbunării, în ambele cazuri făptuitorul rămânând lipsit de protecția tribului și supus pieirii.

Treptat, răzbunarea nelimitată a fost înlocuită cu *legea talionului* care a introdus conceptul de compensație în formă incipientă și anume ca persoana care face rău, să sufere tot atâta rău, astfel apărând legile scrise, abandonându-se

¹ V. Hanga, *Istoria dreptului românesc*, Ed. Academiei, București, 1980, vol. I, p. 63.

confuzia dintre diferitele categorii de norme sociale, deoarece, inițial, romanii, babilonienii, egiptenii și indienii nu au realizat o distincție clară între normele juridice, religioase sau morale².

Odată cu evoluția vieții spirituale și materiale, ideile și instituțiile juridice au dobândit identitate proprie și s-au delimitat mai clar de alte idei și instituții sociale.

În perioada romană erau sancționate actele de violență îndreptate împotriva persoanei, între cele mai importante fiind omorul unui om liber, desemnat prin termenul de *parricidium* și care era pedepsit cu moartea într-un mod deosebit de dur: „făptuitorul era mai întâi biciuit, apoi capul îi era învelit într-o piele de lup, era introdus într-un sac din piele de vită împreună cu un câine, un cocoș, o viperă și o maimuță, transportat la malul Tibrului într-un car și aruncat în apele fluviului”³.

În schimb, uciderea unui sclav, nu atrăgea, în epoca veche, nicio sancțiune⁴.

Ulterior, în epoca de tranziție, în cazul în care o persoană suferea o vătămare corporală, părțile puteau realiza o înțelegere conform căreia victima renunța la dreptul său de răzbunare (potrivit legii talionului), în schimbul unei sume de bani pe care delincventul o plătea; în etapa următoare, a compozițiunii legale, statul nu a mai lăsat părților posibilitatea înțelegerii, respectiv fixarea valorii despăgubirii pe care făptuitorul urma să o plătească și a preluat această atribuție.

Acest sistem al compozițiunii legale, a cunoscut două stadii de evoluție⁵; inițial, dacă părțile se înțelegeau, delincventul plătea echivalentul dreptului de răzbunare, iar dacă nu, urma să suporte rigorile răzbunării private, intervenția statului fiind limitată la a fixa suma de bani pe care făptuitorul trebuia să o plătească.

În cel de-al doilea stadiu al compozițiunii legale, victima delictului nu mai avea dreptul să opteze între a-și realiza dreptul de răzbunare și a primi suma de bani stabilită de către stat, ci era obligată să „compună”, adică să accepte o sumă de bani ca echivalent al dreptului de răzbunare, statul punând la dispoziția victimei o acțiune pentru a-l urmări pe delincvent – în acest stadiu, statul a preluat sub toate aspectele reprimarea faptelor prin care se aducea atingere integrității fizice a persoanelor⁶.

² E. Molcuț, D. Oancea, *Drept roman*, Casa de editură și presă „Șansa” SRL, București, 1995, p. 5.

³ E. Molcuț, D. Oancea, *op. cit.*, p. 18.

⁴ *Ibidem*: proprietarul celui ucis avea dreptul să primească o despăgubire, dar pretenția sa nu era valorificată pe tărâmul dreptului public, ci pe cel al dreptului privat.

⁵ E. Molcuț, D. Oancea, *op. cit.*, p. 315.

⁶ *Ibidem*.